
OBSAH

PŘEDMLUVA	9
1 EKONOMICKÝ SYSTÉM	13
2 PRVKY EKONOMICKÝCH SYSTÉMŮ	16
2.1 Ekonomické subjekty	16
2.2 Statky	18
2.3 Výrobní faktory	19
2.4 Koloběh důchodů a statků	21
2.5 Ekonomika	21
2.6 Základní ekonomická otázka	22
2.7 Vzácnost	22
2.8 Volba	23
2.9 Náklady příležitosti	23
3 TRH A TRŽNÍ MECHANISMUS	24
3.1 Tržní poptávka po statku	24
3.1.1 Vymezení pojmu	24
3.1.2 Důchodový a substituční efekt	26
3.1.3 Inverzní funkce poptávky	27
3.1.4 Determinanty poptávky	27
3.1.5 Lineární funkce poptávky	30
3.1.6 Elasticita poptávky	31
3.1.6.1 Cenová elasticita poptávky	31
3.1.6.2 Důchodová elasticita poptávky	35
3.1.6.3 Křížová cenová elasticita	36
3.2 Nabídka statku	36
3.2.1 Vymezení pojmu	36
3.2.2 Determinanty nabídky	38
3.2.2.1 Vliv změny tržní ceny na nabídku	39
3.2.2.2 Důsledky změn ostatních faktorů	39
3.2.3 Elasticita nabídky	40
3.2.4 Elasticita poptávky a celkový příjem	41
3.2.5 Tržní poptávka a tržní nabídka	42
3.3 Tržní rovnováha na trhu jednoho statku	42
3.3.1 Tržní rovnováha	42
3.3.2 Mechanismus utváření tržní rovnováhy	44
3.3.3 Změny v tržní rovnováze vlivem změn determinant poptávky a nabídky	45
3.3.4 Renta spotřebitelů a renta výrobců	52
3.3.5 Pavučinový model utváření tržní rovnováhy	53
3.4 Dodatek: Elasticita a její vlastnosti	55

4	TEORIE SPOTŘEBITELE – ODVOZENÍ POPTÁVKY	63
4.1	Kardinalistická teorie užitku	64
4.2	Ordinalistická teorie	69
4.3	Mezní míra substituce	74
4.4	Rozpočtové omezení spotřebitele a maximalizace užitku	78
4.5	Optimum spotřebitele	82
4.6	Nulové množství zboží	85
4.7	Matematická analýza rovnováhy spotřebitele (2 statky)	85
4.8	Cenová spotřební křivka (Price Consumption Curve – PCC)	90
4.9	Důchodová spotřební křivka	92
4.10	Důchodový a substituční efekt, matematická analýza	93
4.11	Poznámky k spotřebitelské poptávce	96
5	TEORIE FIRMY	97
5.1	Produkční funkce	97
5.1.1	Pojem produkční funkce	97
5.1.2	Formální definice produkční funkce	98
5.1.3	Veličiny určované na základě produkční funkce	99
5.1.3.1	Celkový produkt	100
5.1.3.2	Marginální produktivita faktoru i	100
5.1.3.3	Průměrná produktivita faktoru i	100
5.1.3.4	Mezní míra technické substituce	101
5.1.3.5	Pružnost substituce	102
5.1.4	Cobb-Douglasova produkční funkce	102
5.1.5	Produkční funkce typu C.E.S.	103
5.2	Krátkodobá a dlouhodobá produkční funkce	103
5.2.1	Produkční funkce v krátkém období (jeden výrobní faktor)	103
5.2.2	Dlouhodobá produkční funkce, izokvanty	110
5.2.3	Speciální tvary produkčních funkcí	116
5.2.3.1	Případ jednoho a dvou výrobních faktorů	116
5.3	Náklady, výnosy, zisk	119
5.3.1	Náklady	119
5.3.1.1	Členění nákladů	119
5.3.1.2	Nákladová funkce	119
5.3.1.3	Náklady v krátkém období	120
5.3.1.4	Náklady v dlouhém období	122
5.3.2	Příjmy firmy	124
5.3.3	Zisk	126
5.3.3.1	Ekonomický zisk	126
5.4	Optimalizace výroby v dlouhém období	129
5.5	Cíle firmy – východiska určení výstupu	133
5.5.1	Maximalizace zisku	133
5.5.2	Alternativní cíle firmy	133
5.5.2.1	Manažerské teorie firmy	135

5.5.2.2	Behavioristické teorie firmy	140
5.5.2.3	Model zaměstnanecké firmy	142
5.5.2.4	Neziskové firmy	142
5.6	Dodatek: Vázaný extrém funkce, metoda Lagrangeových multiplikátorů	143
6	TRŽNÍ STRUKTURY	145
6.1	Konkurence, tržní struktury	145
6.1.1	Pojem konkurence a konkurenceschopnosti	145
6.1.2	Tržní struktury	146
6.2	Model dokonalé konkurenčního trhu	147
6.3	Model monopolistické konkurence	154
6.4	Monopol	157
6.5	Oligopolní tržní struktura	167
6.5.1	Podmínky existence a tržní chování firem v oligopolní konkurenci	167
6.5.2	Smluvní oligopol	170
6.5.3	Oligopol s dominantní firmou	172
6.5.4	Modely duopolu	174
6.5.4.1	Modely odbytové konkurence	175
6.5.4.2	Modely cenové konkurence	179
7	TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ	182
7.1	Obecný přístup	182
7.1.1	Charakteristika výrobních faktorů	182
7.1.2	Poptávka firmy po výrobních faktorech	183
7.1.2.1	Podmínky dokonalé konkurence	183
7.1.2.2	Podmínky nedokonalé konkurence	188
7.1.3	Tržní nabídka faktoru	190
7.2	Trh práce	199
7.2.1	Základní charakteristika	199
7.2.2	Specifické rysy trhu práce	200
7.2.3	Poptávka na trhu práce	201
7.2.4	Funkce nabídky práce, dva efekty u nabídky práce	203
7.2.5	Rovnováha na trhu práce	205
7.2.6	Vyrovňování mezního produktu práce	205
7.2.7	Působení odborů a profesionálních komor na trhu práce	206
7.3	Trh kapitálu	206
7.3.1	Kapitál a jeho členění	206
7.3.2	Investování do kapitálu	209
7.3.3	Výnos z kapitálu	210
7.3.4	Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	211
7.3.5	Metody investičního rozhodování	214
7.3.5.1	Současná a budoucí hodnota	214
7.3.5.2	Nominální a reálné úrokové sazby	215

7.3.5.3	Problémy investičního rozhodování	216
7.3.5.4	Hodnocení investic	216
7.4	Trh půdy (fixních faktorů) a ekonomická renta	220
7.4.1	Základní charakteristika fixních faktorů (včetně půdy)	220
7.4.2	Ekonomická renta	221
7.4.3	Politika vyhledávání renty	221
7.4.4	Poptávka po půdě a nabídka půdy	222
7.4.5	Diferenciace pozemkové renty	223
7.4.6	Tržní cena půdy	225
8	TRŽNÍ SELHÁNÍ	226
8.1	Nedokonalá konkurence	226
8.2	Externality	227
8.2.1	Externality a podmínky efektivnosti	227
8.2.2	Záporné externality a efektivnost	228
8.2.3	Kladné externality a neefektivnost	230
8.3	Veřejné statky	231
8.3.1	Veřejné statky a efektivnost	232
8.3.2	Optimální množství veřejného statku	233
8.4	Asymetrická informace	234
8.4.1	Morální hazard	234
8.4.2	Nepříznivý výběr	235
9	MIKROEKONOMICKÁ POLITIKA STÁTU	238
9.1	Institucionální rámec ekonomiky	238
9.2	Mikroekonomická politika při tržních selháních	239
9.2.1	Nedokonalá konkurence	240
9.2.2	Externality	241
9.2.3	Veřejné statky	243
9.2.4	Tržní selhání na trhu s informacemi	243
9.3	Alokace zdrojů a hodnotový systém společnosti	244
9.4	Přerozdělování příjmů	245
9.5	Selhávání státu	249
	SUMMARY	252
	LITERATURA	253
	O AUTORECH	256
	REJSTŘÍK	257